

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLÈS, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centiemen.
Aankondigingen 45 centiemen per
drukregel.

TONGEREN, DEN 26 APRIL.

Burgers, leest en oordeelt.

Over eenige jaren dachten eenige menschen ter goede trouw dat men goed liberaal zijn kon, zonder daarom op te houden ware katholiek te wezen. Alle soorten van bedrieglijke stelsels werden alsdan aan den dag gebracht om de lichtzinnige lieden wijs te maken. Dat er tusschen politiek en religie niets gemeens bestond. De liberale opperbazen, die het eens zijn met de logiemannen, moesten toen niet het minste geweld gebruiken; alles ging dan van zelf en allerbest. Zij lachten in hunne vuist, zoo zij het een en het ander burgermensch serieus hoorden zeggen: « Ik wil niet ophouden katholiek te zijn, maar ik stem voor de liberalen. Ja, ik volg despreuk: « De pastoor in de kerk ende burgemeester op het stadhuis. »

Door middel der slechte drukpers zette het liberalisme zijne propagande in dien zin voort, en gelukte er tamelijk wel in. Ongelukkiglijk waren er eenige vooruitloopers, die vergaten dat zwijgen onverbetelbaar is. Nu en dan begonnen die wat veel te klappen, en welhaast gingen veler oogen open. Het liberalisme werd aldus erkend als niets anders in den grond te zijn dan vervolging op het godsdienstig terrein.

Er bleven echter eenvoudige menschen geloof geven aan de schijnheilige verklaringen der tolken van het liberalisme, indien deze maar kwamen spreken van hunnen eerbied voor den « godsdienst hunner vaderen. »

Zulke bewering, van wegens de liberale drukpers, werd vruchteloos, en zoo eene valsche positie kon zij niet blijven volhouden onder meesters, wier werking tegen God en godsdienst van dag tot dag duidelijker en stouter werd.

Ook aarzelden de liberale dagbladen niet om de gewichtigste bekentenissen te doen. Het *Journal de Gand*, dat in den tijd van kiezing gewoonlijk het masker der schijnheiligheid aantrok en luid protesteerde van zijne gehechtheid, aan den godsdienst, dat blad vond noodig rechtzinnig te wezen, en het deed rechtuit de volgende verklaring: « Het liberalisme is de vrijdenkerij, of het heeft geen reden van bestaan. »

Weet gij nu, lezers, wat liberale openhartigheid beteekent?

Terwijl wij nu toch bezig zijn met onze

geuzen het masker af te trekken, willen wij hun gezicht maar eens geheel en gansch bloot maken om onze burgers eens laten te zien wat onze schijnheiligheids in de mouw hebben.

Gij weet, burgers, hoe wel onze Tongersche geuzen staan met hunne schotelbroërs van Antwerpen en hoe onze bazen verleden jaar de Nantjes en ander ridders van den bedelzak naar Antwerpen gingen geluk wenschen en tot in de wolken verheffen.

Welnu, te Antwerpen is er een nieuwe liberale Bond tot stand gekomen, welke dan natuurlijk ook een nieuw programma heeft aangegenomen. Ziehier nu eenige artikelen uit die nieuwe geloofsbelijdenis:

« Het kloosterleven, onder vorm van vereeniging, is verboden; bijgevolg: AFSCHAFFING VAN ALLE KLOOSTERS of godsdienstige gestichten; wereldsche geestelijken alleen mogen er nog toegelaten zijn, maar zij moeten door de burgers benoemd worden. »

Lezers, verstaat gij dat?

Verders lezen wij nog in dat programma: « Inpalming ten voordeele van staat of gemeente van de eigendomme van den gods dienst. Er zal onderzocht worden, vooral in het belang der goede zeden, of er mogen schuilplaatsen opgericht worden, waar personen zich vrijwillig gaan opsluiten om een kloosterleven te leiden. Die gestichten zullen, gelijk de krankzinnigenhuizen, hospitalen en andere diergelijke bestuurd worden door en voor rekening van Staat en gemeente. »

Waarom die uitzondering voor de hospitalen of gasthuizen? Ja maar! Nu en dan heerschen er besmettelijke ziekten tijphus cholera, kroep, pokken. De menschlievende liberalen en hun schoon geslacht mogen toch het vel niet riskeren in die besmettelijken! Zoo, hospitaalzusters! Daarover zou de liberale conscientie nog al kunnen, doch op eene voorwaarde: de zusters mogen en moeten al het walgelijke, al het gevaarlijke van den hospitaaldienst doen, op voorwaarde van in alles te staan onder eene commissie van wereldliken, 't zij francmaçons, 't zij publieke discipels van de *morale indépendance*....

Nog eens: wij vragen het u, lezers zijn wij ten achteren of zijn wij reeds zoo ver gekomen?

Volgens dat nieuw programma, behooren de volgende maatregelen *seffens* in het werk gesteld te worden:

maar een ongelukkig noodlot over ons gebracht heeft. — Ik kuste met bevende lippen mijns vaders hand en hij ging nu voort:

« De scherprechter is de echte paria in de samenleving, de paria die van elke gemeenschap met haar is uit gesloten, wiens nabijheid zoo verpestend schijnt te zijn, dat elk mensch hem ontwijkt, en wiens aanraking elk verontreinigt dien hij ook slechts bij toeval treft. Zijn huis is vervloekt en niemand durft het betreden; laat hij, of eenig lid zijner familie zich op straat zien, zoo wijfgen alle menschen huiverend terug en fluistoren zacht: « dat is de scherprechter! » Het is bijna niet beter dan dat men zeide: « het is de duivel. » — En toch moet deze duivel van de regeering niet alleen geduld, maar volgens hare instellingen zelfs begunstigd worden, omdat men hem noodig heeft. Zonderbare tegenstellingen in de wereld! — Uit vrije beweging treedt dan ook zelden iemand voor deze betrekking op, maar zij gaat gewoonlijk van den vader op den zoon over. Zelfs de knecht, wiens hulp onontbeerlijk is, neemt slechts eene zoodanige betrekking aan als hij reeds uit elke andere, hoe ootereende ook, is weggejaagd.

« Mijn vader had uit liefde tot mijne moeder de betrekking van scherprechter in B aanvaard. Hij was een klein zwak man, een Franschaan van geboorte, die gedurende de revolutie van 1793 zijn vaderland was ontvlucht, omdat hij, als verdacht van medeplichtigheid, door het toenmalig bewind ter dood veroordeeld was. Zijne vlucht gelukte slechts als door een wonder; ongedaerd kwam hij op de grenzen van Duitschland aan en trok toen bedelend voort, steeds zoekende om ergens eene voor hem geschikte betrekking te vinden, die voldoende was om in de hoogst noodige dagelijkse behoeften te kunnen voorzien. Eindelijk vestigde hij zich te B. en gaf daar voor een zeer geringen prijs, onderwijs in zijne moedertaal. Door een toeval leerde hij mijne moeder daar kennen en vatte

« A. Er mogen geene militaire eerbewijzingen meer geschieden in godsdienstplechtigheden.

« B. Het dekreet, dat aan de gemeente overheid voorschrijft van in de processions tegenwoordig te zijn, moet afgeschaft worden.

« C. Alle godsdienstplechtigheden buiten de kerken moeten verboden worden.

« D. De gemeente zal de begrafenissen doen, en deze zaak aldus door de geestelijkheid niet meer laten exploiteeren.

« E. Zekere exploitatie, die men miraculeus noemt, zullen onderzocht worden.

« F. Afschaffing van den budget van den eeredienst.

« G. Onmiddellijke verbanning der Jesuiten en zoogezegde geestelijke orden. »

Welnu, zijt gij voldaan, burgers, over die liberale openhartigheid? Als er nu nog overblijven, die beweren dat liberalisme en godsdienstigheid hand aan hand kunnen gaan, dan moet men waarachtig wanhopen van het gezond oordeel der menschen door de liberale geuzen aldus verlicht!

De Zusters van Liefde.

Is er wel een schepsel dat meer achting, meer sympathie verdient dan eene liefdezuster?

Met mannelijke moed, met ongekende kracht, met bovennatuurlijke zelfverloochening, offert zij zich op voor haren lijdenden natuurgenoot. Op het slagveld, komt zij als een reddende engel den zietogenden soldaat ter hulp, daar verpleegt zij den armen gekwetste, die, zonder haar, hulpeloos en verlaten, aan de gevolgen zijner wonden zou oorkomen. In de gasthuizen verzorgt zij den armen zieke, die door de openbare weldadigheid aan haar toevertrouwd, in haar eene liefdadige zieke-dienster aantreft. In de goldhuizen, noemt zij die ongelukkig verlatene jeugd, die ouderlooze kinderen onder hare moederlijke bescherming, om ze eenmaal als brave christenen en waardige burgers aan de maatschappij terug te geven.

Wij weten dat de liefdezuster geene aardse belooning wacht, wij weten dat zij met alle menschelijke eerbewijzen lacht, maar toch is en blijft er in ons oog niets verhevener, niets verdienstelijker dan de opoffering dier zwakke maar engelreine maagd, die zich met meer dan menschelijken moed aan den noodlijdenden toewijdt.

En toch vindt men nog menschen die de verdiensten der liefdezuster miskennen.

Voor al behaagt deze christelijke zelfverloochening den liberalen niet. Keizer Wilhelm schonk der Duitsche liefdezusters het kruis van verdiensten om hare voorbeeldlooze en onbetwistbare verdiensten tijdens den oorlog, maar hij zond haar op hetzelfde oogenblik ook in ballingschap.

De Duitsche keizer is echter niet de eenige vervolger der geestelijkheid en der liefdezusters. Ook in het katholieke België, waar zij aan het hoofd staan van alle weldadige instellingen, vinden zij in zekere liberale gemeenteraden kleine tyrannen, welke haar het bestuur der stedelijke weldadigheids-gestichten ontzeggen.

Zoo heeft de gemeenteraad van Luik dezer dagen een besluit genomen, waarbij de liefdezusters uit de goldhuizen dier stad worden verdreven, ten einde deze aan wereldlijke jufvrouwen toe te vertrouwen. De liberale raadsheren van Luik, die niet de minste klacht tegen de liefdezusters weten in te brengen en in hunne jaarlijkse verslagen nooit dan met lof over haar konden spreken, kunnen niet meer verdragen dat de arme ouderlooze jeugd christelijk wordt opgevoed. Voortaan zullen de ongelukkige weezen geene christelijke opvoeding meer ontvangen, maar eene wereldlijke, meer overeenkomstig met hunne moderne begrippen en minder doortrokken van dat blinde fanatisme, dat men godsdienst noemt.

Dit zijn de weldaden welke men van eene liberale regeering te wachten heeft en welke men in onze dagen vooruitgang (?) noemt!

Ware volksvrienden.

Er bestaat te Brussel een katholiek genootschap met name: *Burgerlijke Maatschappij van 't Krediet der Liefde*. Deze maatschappij van openbaar nut leeft met bijzondere giften alleen: zij ontvangt noch van Staat, noch van provincie, noch van gemeente. Haar eenigste doelwit is, door jaarlijksche hulpgeelden, de vrije scholen van de Broeders der Christelijke Leering en van de Zusters, alsook de weezenhuizen, oudamnenhuizen en bewaarscholen te ondersteunen.

Deze maatschappij bestaat sedert 1836. Van dit jaar tot 1872 medegegeven, heeft zij reeds uitgedeeld de som van 847,064 fr. 47 centiemen. In 't verleden jaar alleen heeft zij aan omtrent honderd gestichten van liefde of onderwijs uitgedeeld de som van 58,477 fr. 20 centiemen. Daarbij, op het einde van het

van onzen stand. Met eene groote weetgierigheid en zucht om te leeren begaafd, bezocht ik ieverig de school; langer dan een jaar was het mij echter niet mogelijk om het daar uit te houden, daar mijne medescholieren mij hunne verachting op zoo onverholen wijs betoonden, dat zelfs mijn kinderlijk gemoet daardoor beledigd werd en ik er dringend om verzocht, de school niet meer te bezoeken. Dat ik geheel aan mij zelven overgelaten was in het schoolgebouw en geen der knapen met mij sprak, nog speelde, verdreeg ik zonder morren, daar ik niet gewoon was makkers te hebben en de eenzaamheid mij daar dus ook niet vreemd viel, maar zij overlaadden mij met scheldwoorden en zelfs met slagen, en tegen deze onrechtvaardigheid kwam mijn innerlijk gevoel met alle kracht op en ik beklaagde er mij over bij de meesters. Deze gaven de knapen hun ongenoegen dianaangaande te kennen en bedreigden hen met straffen, indien ik mij weder over hen zou te beklagen hebben, het baatte echter niets en toen mijn vader zich bij de onderwijzers over deze onaangename behandeling beklaagde, verklaarden zij niet bij machte te zijn het vooroordeel der menschen te bestrijden.

Ik verliet alzoo de school, doch mijne tranen en gebeden bewogen mijne ouders om mij privaat onderwijs te doen geven. De onderwijzers vervaardigden zich, mij dit tegen hooge betaling te verleen, wanneer ik in een ander huis dan dat mijns vaders les kon nemen, daar zij dit laatste niet betreden konden, zonder zich in hunne betrekkingen te benadeelen. Een arme kuiper in de voorstad moest nu door veel geld bewegen worden, om een leegstaand zolderkamertje eenige uren van den dag af te staan, opdat de verachte scherprechterszoon daar onderwijs mocht ontvangen.

Onder zulke bittere ervaringen groeide ik tot jongeling op. Met een warm gevoelig hart, 't welk behoefte gevoelde zich aan andere herten aan te sluiten, was ik veroordeeld om steeds

DE SCHERPREDICHTER.

EEN VERHAAL NAAR HET HOOGDUITSCH.

(13^e VERVOLG.)

« Mijn vader zag mij met een onbeschrijfelijk weemoedigen blik aan. Ik heb in mijn leven geen kwaad bedreven, dat mijn geweten bezwaart, of mij in de oogen der menschen als eerloos brandmerken kan, en toch kleeft er eene smet op mij, die zich zelfs nog op uwen naam overdraagt; eene smet die ons beide uit de zoogenaamde beschaafde samenleving bant, ofschoon zij dan ook geheel buiten ons toedoen, door Gods wil op ons gekomen is. Ik wil u alles vertellen, wil al het duistere in mijn verleden en al wat voor het tegenwoordige uwe bevreesding wekken kan voor u ophelderen. Doch wat gij ook booren zult, wees krachtig mijn kind! Ook zelfs dan, als ik met mijnen voet den bloemen hof van uw leven zal vertreden.

« Mijn vader was scherprechter te B., de volkrijke hoofdstad eener provincie in Noord-Duitschland en met het woord scherprechter, is eigenlijk alles uitgesproken wat ik te zeggen heb. Dit eene woord ontsluit u het geheim en het ongeluk, dat op ons drukt en dat u onwaarlijk maakt den naam van baronnen van Steffitz te dragen. — Als door den bliksem getroffen was ik bij het woord « scherprechter » ineen-gesakt. Mijn smeekende blik zocht de oogen mijns vaders, alsof ik hem bidden wilde dit gezegde te herroepen. « Arm kind, » zegde mijn vader, zich nu vol liefde over mij heen buigende, « tref de klank van dien naam u zoo zeer? Is zelfs in uw afgezonderd leven het huiveringwekkende wat dien naam geeft nog doorgedrongen? Nogmaals roep ik u toe: wees sterk, mijn kind, verdraag ook wat u vader heeft moeten verdragen; verdraag wat geen eigen schuld,